

Ekonomické problémy domácností a distanční vzdělávání

report z longitudinálního výzkumu
Život během pandemie

Daniel Prokop, Lucie Hrubá, Michal Kunc
6. 4. 2020

Obsah reportu

	Strana
O projektu Život během pandemie	3
Ekonomické dopady na domácnosti	6
Distanční vzdělávání očima rodičů	17

O projektu Život během pandemie

Výzkum a jeho účel:

Data z této zprávy pocházejí z výzkumného projektu *Život během pandemie*, na kterém se podílí výzkumné společnosti PAQ Research, iniciativa IDEA AntiCovid a data sbírá agentura NMS.

Cílem našeho longitudinálního výzkumu je shromáždit data o tom, jak se vyvíjí chování Čechů během opatření proti šíření koronaviru, a jak epidemie a související problémy dopadají na jejich život.

Každé 2 týdny (počínaje týdnem od 16. 3.) oslovujeme vzorek stejných 3100 respondentů. Celkem plánujeme minimálně 5 vln výzkumu. Longitudinální metodika umožňuje zkoumat změnu chování či ekonomického stavu domácností. Naším cílem je mimo jiné:

1. Zmapovat vývoj chování populace v oblasti protektivních aktivit a rizikových sociálních aktivit, které mohou souviset s šířením nákazy. Tato data v budoucnu srovnáme s otázkami na promořenost nákazou (deklarace diagnostikovanosti, příznaků), což nám umožní analyzovat vztah aktivit a rizika nákazy.
2. V jednotlivých vlnách budeme zkoumat, jak epidemie a související opatření dopadají na ekonomický a rodinný život domácností, jejich postoje, pocity a stres, či na vzdělávání.

Tento report shrnuje zjištění z 2. vlny výzkumu, která zkoumala ekonomické dopady na domácnosti a vnímání distanční výuky rodiči.

Spolupráce:

Tento report zpracovali sociologové výzkumné společnosti PAQ (Daniel Prokop, Lucie Hrubá, Michal Kunc). Na projektu *Život během pandemie* se podílí

PAQ Research	vedení výzkumu, analýzy a interpretace dat
iniciativa IDEA AntiCovid	konzultace obsahu, finanční podpora a návazné analýzy
Agentura NMS	sběr dat na panelu ČNP
Michal Bauer, Julie Chytilová, Vojtěch Bartoš, Jana Cahlíková	ekonomové, výzkum sociálního chování, stresu, ekonomické situace
Tomáš Hovorka	biostatistik – epidemiologický modul a modelování
Člověk v tísni	finanční podpora a konzultace obsahu části o distanční výuce
Michal Sirový aj.	soukromí donoři

Metodika longitudinálního výzkumu

Vzorek, datum sběru a obsah vln:

První vlna (dotazování 18. a 19. 3. 2020)

- dotázán vzorek N=3103 respondentů
- kromě identifikačních ukazatelů respondenti referovali o chování před epidemií (cestování) a v týdnech 2. – 8. 3. a 9. – 16. 3.

Druhá vlna (dotazování 30. 3. až 1. 4. 2020)

- osloveni všichni respondenti z 1. vlny
- odpovědělo N=2639 respondentů (retence 86 %)
- respondenti referovali o období 16. – 22. 3. a 23. – 29. 3. 2020 + o ekonomických dopadech, vzdělávání dětí a postojích

Sběr dat:

Sběr dat realizuje na zadání PAQ Research agentura NMS (člen SIMAR) na Českém národním panelu. Výzkum je kvótně reprezentativní pro populaci ČR, ale kvůli metodice se ho mohou účastnit jen respondenti s připojením k internetu. Online metodika sběr redukuje sociální desirabilitu, zvyšuje zastížitelnost typů populace a retenci. Výstupy pro starší generaci (65+) jsou kvůli online sběru pouze orientační

Statistické odchylky:

Statistická odchylka u výsledků pro celý vzorek výzkumu (N=2639) se pohybuje mezi +/- 1 p. b. u výroků s malou četností a +/- 3 p. b. u výroků s vyšší četností. Statistická chyba u reportování z podskupin respondentů se pohybuje většinou mezi +/- 1,5 p. b. a 4,5 p. b.

Reprezentativita:

Náš vzorek kopíruje složení populace 18+ z hlediska:

- kraje a velikosti obce bydliště, pohlaví, vzdělání, věku respondenta
- pracovního statusu (před začátkem epidemie), věku × pohlaví, věku × vzdělání

Pro možnost robustnějšího modelování vztahu sociálních aktivit, protektivního chování a promořenosti jsou v hrubém vzorku nadhodnoceny rizikové kategorie měst nad 50 tisíc obyvatel. Pro zpracování výsledků je tento „boost“ redukován vážením dat.

Srovnatelnost napříč vlnami:

Kromě vysoké retence pro zajištění srovnatelnosti výsledků a dodržení stejné reprezentativní struktury (viz výše) dovažujeme data z druhé a další vlny mj. na typ vykonávané práce před začátkem epidemie. Vývoj v datech tak není dán tím, že by se měnilo složení respondentů – ale vývojem chování.

Kontroly dat:

Ve výzkumu kontrolujeme délku vyplňování dotazníku. Stabilitu sociodemografických ukazatelů respondenta mezi vlnami. Výzkum také obsahuje kontrolní otázky, které odhalí, když respondent při vyplňování nedával pozor.

Shrnutí hlavních zjištění

Ekonomické dopady na domácnosti:

- Okolo 5 % respondentů, kteří byli před epidemií pracovně aktivní, deklaruje že během posledních týdnů března ztratili práci – v menší míře se jedná o ztráty zaměstnání (vč. těch, které se teprve projeví v evidenci) a ve větší o celkové ztráty práce OSVČ. Ztráty práce se nejvíce obávají pracovníci obchodu a služeb, ale také průmyslu a zemědělství.
- Okolo čtvrtiny původně aktivních lidí pracovalo v posledním týdnu března do 10 hodin. K časté redukci došlo například u samoživitelek, kterým i případný přechod na ošetřovné nemusí stačit k pokrytí výdajů.
- Takřka 16 % respondentů deklaruje, že příjem jejich domácnosti klesl na polovinu či méně. Kromě OSVČ s výpadkem příjmů a zaměstnance, kterým byl či má být zkrácen pracovní poměr/plat se může jednat o nestabilní typy práce (DPP, platby na ruku) a o domácnosti, které ztratily jiný typ příjmu (z pronájmů, čekají na výplaty ošetřovného apod.). Snížení příjmů je častější mezi domácnostmi, které byly už před krizí v příjmové chudobě.
- 38 % procent dotázaných domácností má úspory, které by při plném výpadku stačily max. na měsíc. Častěji zastoupeni jsou mezi lidmi, kterým příjmy skutečně vypadly. Okolo 9 % dotázaných tak patří do rizikové kategorie – domácnosti vypadla minimálně polovina příjmů a mají úspory maximálně na měsíc.
- Domácnosti nejčastěji chtějí čelit krizi omezením spotřebních výdajů, ale 14 % zvažuje jedno z radikálnějších řešení – půjčku od rodiny (8 %), od poskytovatele (4 %), prodej majetku (4 %) či hledání levnějšího bytu (2 %). Nejedná se přitom jen o chudé domácnosti – některé z těchto řešení plánuje i 10 % respondentů s vyšším vzděláním.
- Okolo 16 % domácností má problémy se splácením hypotéky/nájmu, půjček/úvěrů či pravidelných výdajů (složenek). Platí to ale pro více než čtvrtinu OSVČ, samoživitelek a již před krizí chudých domácností.

Distanční vzdělávání očima rodičů:

- Uzavření škol přináší nové výzvy i pro rodiny dětí a může vést ke zvýšení nerovností ve vzdělávání – a to díky odlišné schopnosti a časovým možnostem věnovat se domácí výuce, a také díky rozdílným postupům škol v distanční výuce. V rámci výzkumu jsme se subvzorku přibližně 500 rodičů a dalších dospělých / vychovávajících členů s dětmi na ZŠ a SŠ zeptali na reflexi distanční výuky.
- Komunikace školy se podle výpovědí rodičů výrazně liší. Podle většiny rodičů využívají učitelé pro zadávání úkolů emaily a standardní prostředí (Bakalář apod.), ale jen podle zhruba 40 % rodičů učitel komunikuje každý týden s dítětem pomocí chatu či telefonu, aby mu vysvětlil úlohy.
- V průměru rodiče říkají, že oni či další členové jejich domácnosti se s dětmi učí 2,5 hodiny denně. Ve čtvrtině se s dítětem podle vlastních slov učí do 1 hodiny denně a ve 14 % se s dítětem učí 5 i více hodin denně. Výrazně více se rodiče učí s dětmi na prvním stupni. V rámci druhých stupňů a SŠ tráví s distanční výukou více času rodiče bez maturity – to může mj. naznačovat, že pro některé z nich je těžší asistovat dítěti s úkoly.
- Většina rodičů je s přístupem škol k distanční výuce spokojena. Výrazně spokojenější jsou ale rodiče dětí, s kterými si učitelé alespoň 1x týdně telefonují či chatují, aby jim vysvětlili úkoly. Spokojeno je 78 % z nich oproti 37 % rodičů, kde učitelé pouze zadávají úkoly přes email a web. Data také naznačují, že v rámci vyšších ročníků (druhý stupeň, SŠ) jsou s postupem škol méně spokojeni rodiče, kteří musí trávit s distančním studiem velké množství času.
- Uvedená data reprezentují pouze pohled a zkušenosti rodičů.

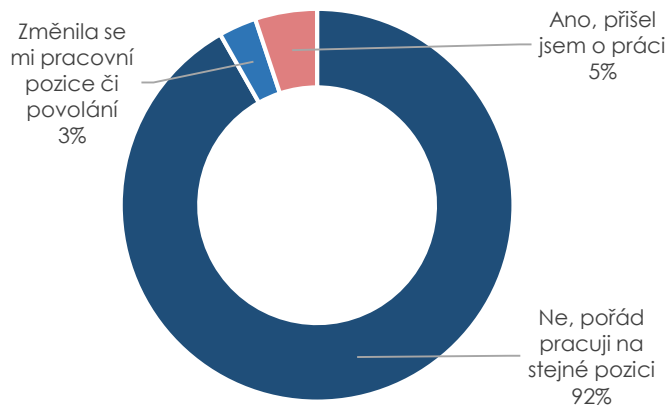
Ekonomické dopady na domácnosti

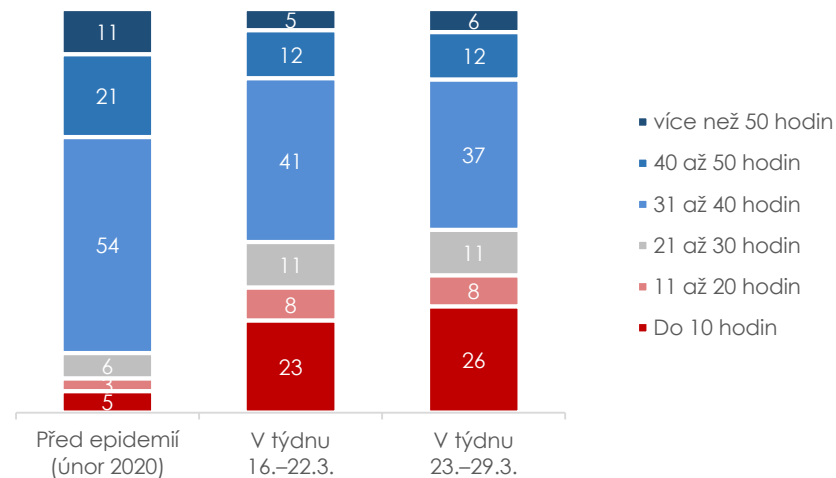
Ztráta a změna intenzity práce (prac. aktivní před epidemií)

Okolo 5 % respondentů, kteří byli před epidemií pracovně aktivní, deklaruje, že v posledních týdnech března ztratili zaměstnání/práci. Může se jednat jak o ztrátu zaměstnání (vč. ukončení poměrů, které se teprve projeví ve statistice nezaměstnanosti), tak o celkovou ztrátu zdroje příjmu u osob samostatně výdělečně činných (např. pracujících ve službách či v závislé pozici bez zaměstnaneckého poměru). Výrazně vyšší počet lidí ale redukoval svojí pracovní aktivitu – v době před epidemií pracovalo 9 % respondentů do 20 hodin týdně, v posledním březnovém týdnu už to bylo 34 % respondentů (včetně těch, kteří práci zcela ztratili či přerušili).

Došlo během minulých dvou týdnů (16.–29.3.) ve vašem zaměstnání k nějaké změně?

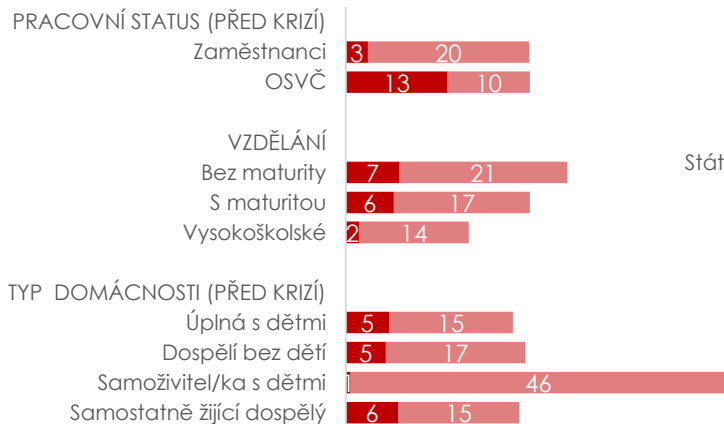
Kolik hodin týdně jste průměrně pracoval(a) ...

Ztráta práce či změna její intenzity ve skupinách respondentů

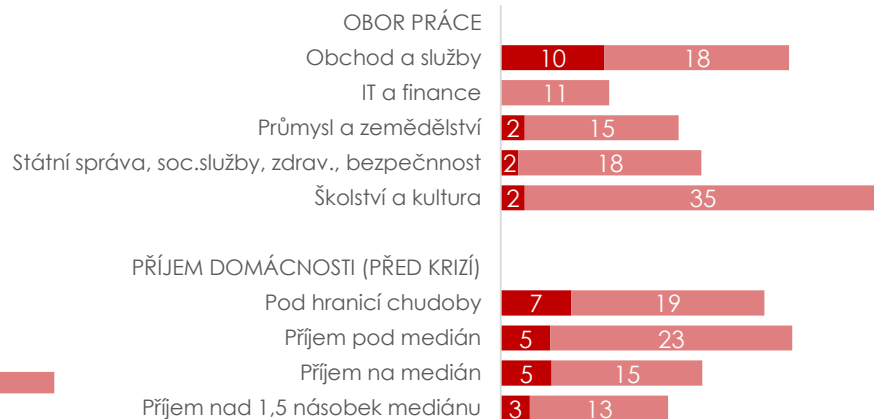
Ztrátu zaměstnání/práce deklaruje 3 % zaměstnanců (díky statistické odchylce se však toto číslo může pohybovat mezi 1,5 až 4,5 %) a 13 % OSVČ. U zbytku OSVČ a zaměstnanců ale častěji došlo k výrazné redukci pracovní doby, ať už změnou úvazku či přechodem na ošetřovné. Celkově tedy ztráta práce či redukce pracovní doby zasáhla okolo 23 % obou segmentů. Nejpostiženější jsou dle očekávání pracovníci obchodu a služeb – celkovou ztrátu zaměstnání/práce deklaruje 10 % lidí, kteří v tomto segmentu pracovali. O práci častěji přišli lidé z domácností, které byly už před epidemií pod hranicí příjmové chudoby. Samoživitelky se nejčastěji (46 %) potýkají s výraznou redukcí pracovní doby, – na méně než 50 % původního rozsahu – z části kvůli přechodu na ošetřovné. To sice neznamená celkový výpadek příjmů, ale i redukce příjmů s ním spojená může mít významné důsledky, protože domácnosti chybí další příjmy (viz následující analýzy poklesu příjmů).

dle charakteristik respondenta/domácnosti

■ Zcela přišel o práci ■ Výrazná redukce (o více než 50 %)

dle oboru zaměstnání/činnosti

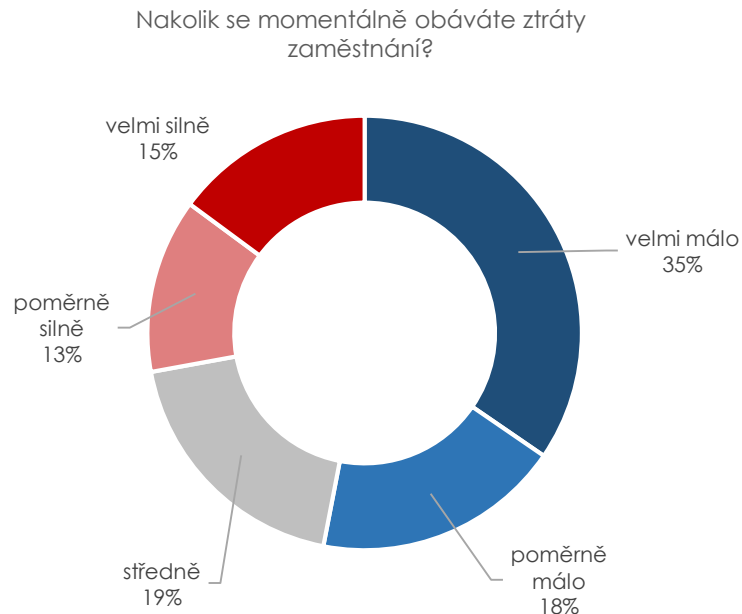
■ Zcela přišel o práci ■ Výrazná redukce (o více než 50 %)

Obava ze ztráty zaměstnání / práce

Své obavy ze ztráty zaměstnání respondenti mohli vyjádřit na škále 0 až 10 (0=vůbec se neobává, 10=velmi se obává). Silné obavy ze ztráty práce (hodnoty 9 a 10) má 15 % respondentů a dalších 13 % má poměrně silné obavy (hodnoty 7 až 8). Velmi málo (hodnoty 0 a 1) se ztráty práce obává 35 % pracovních aktivních.

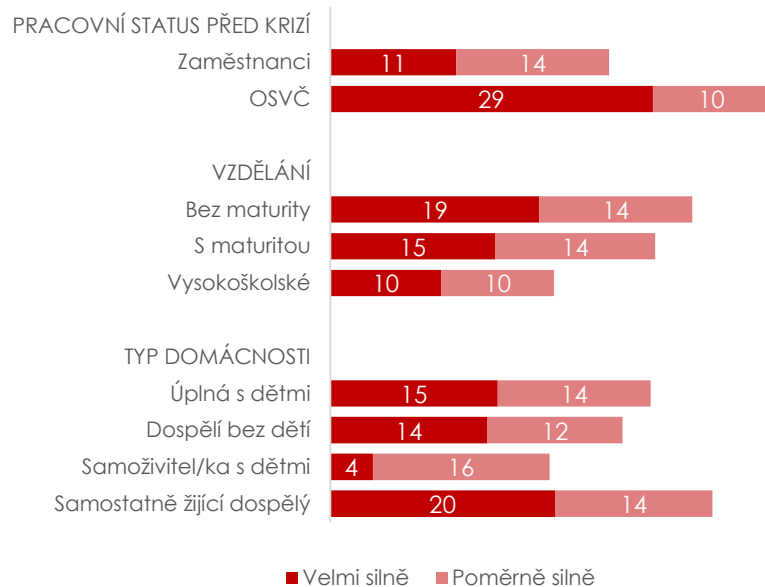
Rozdíly obav mezi skupinami respondentů (viz následující slide) kopírují do jisté míry to, v kterých oblastech již ke ztrátám zaměstnání a práce docházelo.

Velmi či poměrně silně se obává více než třetina OSVČ a čtvrtina zaměstnanců. Největší obavy panují v oblasti obchodu a služeb (37 %), ale také v průmyslu a zemědělství – ztráty zaměstnání se obává 28 % respondentů z těchto segmentů, ačkoli reálně zde ještě k velkým propuštěním nedocházelo. Ztráty práce se častěji obávají lidé s nižší kvalifikací.

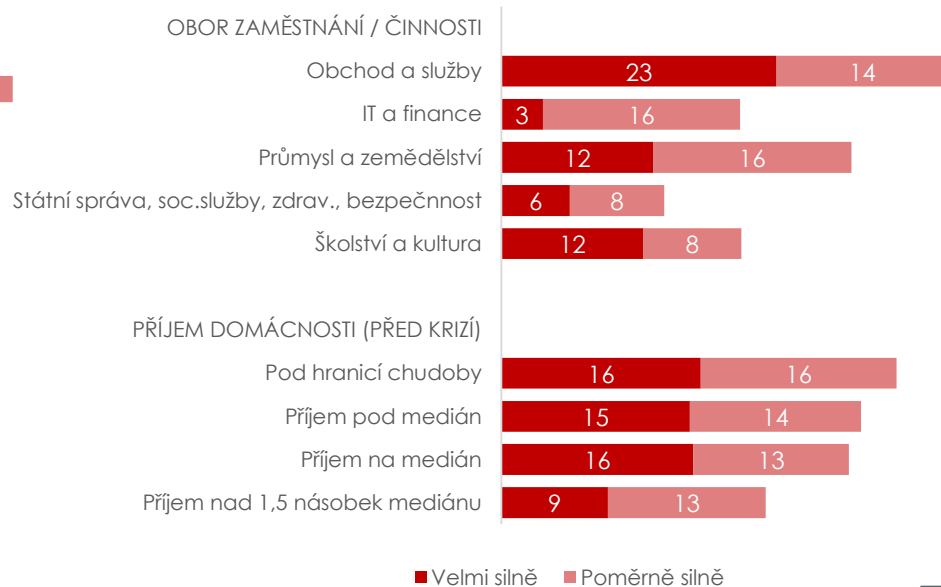

Nakolik se obávají ztráty zaměstnání / práce různé typy respondentů

dle charakteristik respondenta/domácnosti

dle oboru zaměstnání / činnosti

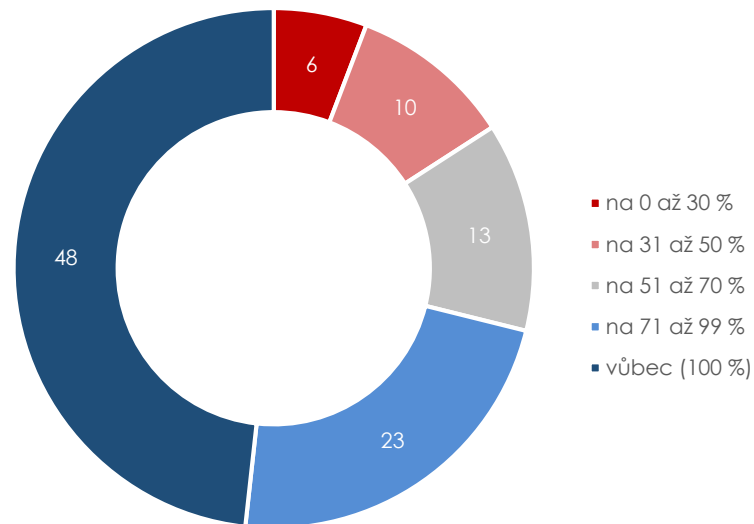
Redukce příjmů domácnosti v době krize

Jistou redukcí příjmů domácnosti ve dvou týdnech před dotazováním deklaruje polovina (52 %) domácností. Tento výpadek může být dán ztrátou práce (ztráta zaměstnání, celková ztráta práce u OSVČ a DPP), ale také přechodem rodičů na ošetřovné, redukcí pracovní doby a výdělku či poklesem podpory od rodiny (menší část důchodců).

Zhruba u čtvrtiny domácností (23 %) tento výpadek zatím nebyl zásadní – jejich příjmy poklesly, ale drží se na více než 70 % standardních příjmů před krizí. Šestina domácností (16 %) deklaruje zásadní omezení příjmů – na polovinu či méně standardní částky před krizí.

Následující slide ukazuje, o jaké domácnosti se nejčastěji jedná. Pokles příjmů domácnosti na polovinu či méně deklaruje třetina dotázaných OSVČ, okolo 27 % respondentů pracujících (před začátkem epidemie) v obchodu a službách (ať už jako živnostníci či zaměstnanci). Problematické je, že pokles příjmů na polovinu či méně deklaruje i 27 % respondentů, jejichž domácnost byla podle příjmů pod hranicí chudoby (příjem domácnosti pod 60 % mediánu – příjem zjišťován před krizí). U nich může mít výpadek příjmů závažné důsledky.

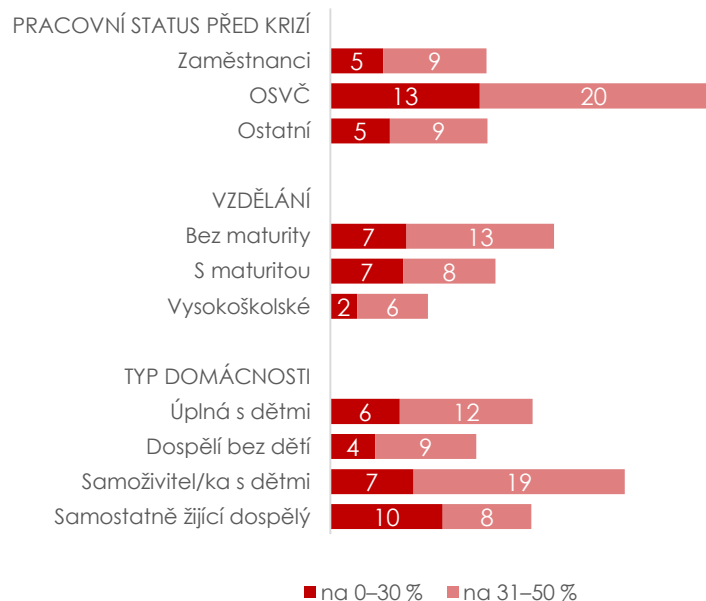
Na kolik procent běžné částky se za poslední dva týdny snížil příjem celé Vaší domácnosti?*

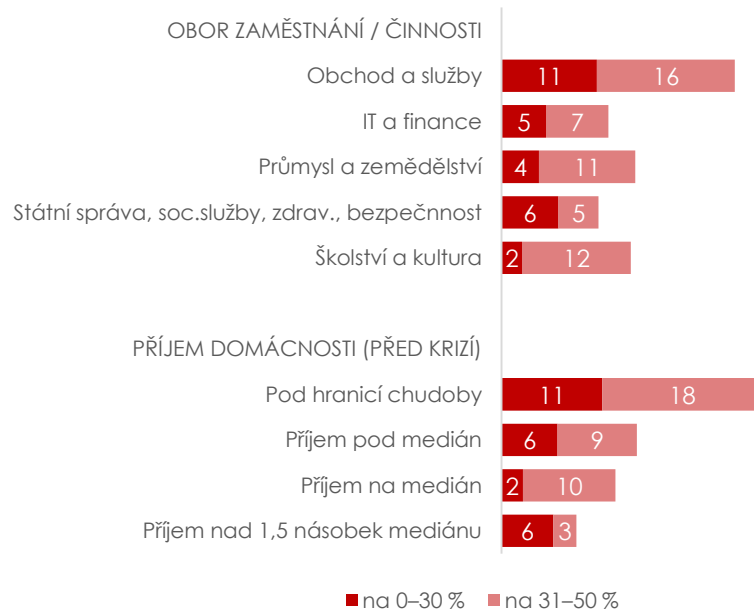
*Respondenti reportovali o období 16. 3. do 29. 3. - tedy po zavedení epidemických opatření a jejich důsledcích na trhu práce. Není ale vyloučeno, že do svých odpovědí zahrnovali už změny v zaměstnání (změny úvazků, benefitů, odklady výplat atd.), které redukuje jejich příjem za březen.

Redukce příjmů domácnosti oproti době před epidemií v různých skupinách respondentů

dle charakteristik respondenta/domácnosti

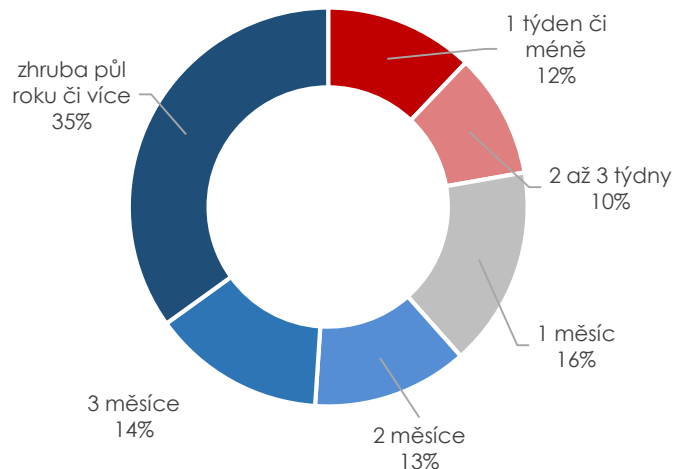
dle oboru zaměstnání / činnosti

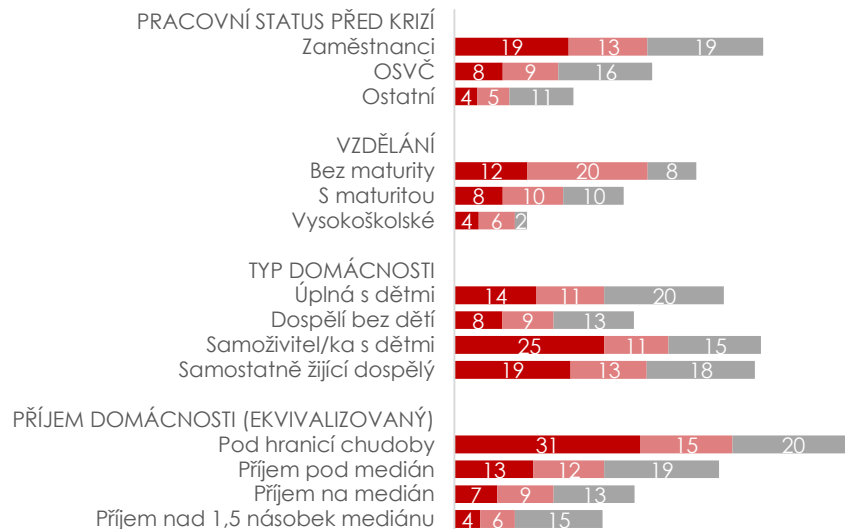
Výše úspor – jak dlouho vystačí při výpadku příjmů

Majetkové nerovnosti jsou v ČR vyšší než příjmové. Zhruba 38 % domácností dotazovaných ve výzkumu má úspory, které by při výpadku příjmů stačily pouze na měsíc provozu domácnosti či méně. Naopak více než třetina (35 %) má úspory na půl roku. Na schopnost domácností vypořádat se s výpadky příjmů má kromě výše úspor vliv i to, zda má domácnost (splacené) vlastnické bydlení, díky němuž může redukovat výdaje na bydlení. Vysoký podíl rizikových domácností (mají úspory maximálně na měsíc) je mezi zaměstnanci (51 %), lidmi pod hranicí chudoby (okolo dvou třetin). Ti mají často – podobně jako samoživitelky – úspory jen na jeden týden úplného výpadku příjmů.

Pokud by ve vaší domácnosti došlo k úplnému výpadku příjmů, na jak dlouho by vám vystačily úspory?

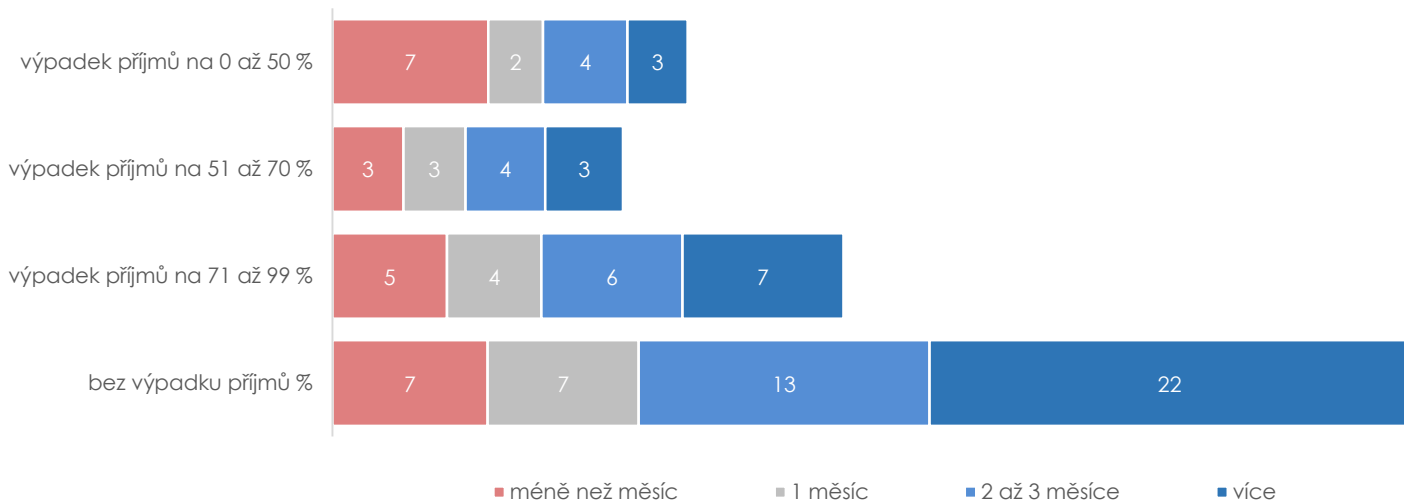
Zastoupení respondentů (%) s malými úsporami domácnosti – ve skupinách respondentů

■ týden či méně ■ 2 až 3 týdny ■ měsíc

Populace zasažená kombinací nízkých úspor a výpadky příjmů

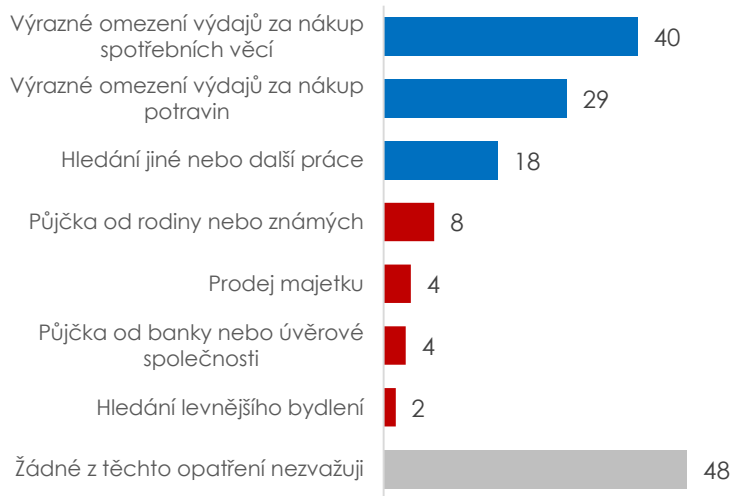
Problém výpadku příjmů domácností spočívá v tom, že častěji postihuje domácnosti, které mají omezené úspory. Například mezi domácnostmi, kterým příjem v posledních týdnech klesl na 0 až 50 % stavu před epidemií, má většina úspory maximálně na měsíc. Mezi domácnostmi bez výpadku příjmů má malé úspory pouze menšina (cca 28 %). Následující graf ukazuje bazická procenta – tedy kolik % z celku domácností postihl daný výpadek příjmů a zároveň mají daný rozsah úspor. Za nejrizikovější lze označit skupinu 9 % domácností (první řádek grafu), kterým klesly příjmy méně než na polovinu, a zároveň mají tak malé úspory, že při výpadku příjmů s nimi nevydrží více než měsíc. Tato skupina může být bezprostředně nejzranitelnější z hlediska ztráty bydlení, zadlužení. Při delším trvání krize se ale mohou přidávat další skupiny obyvatel.

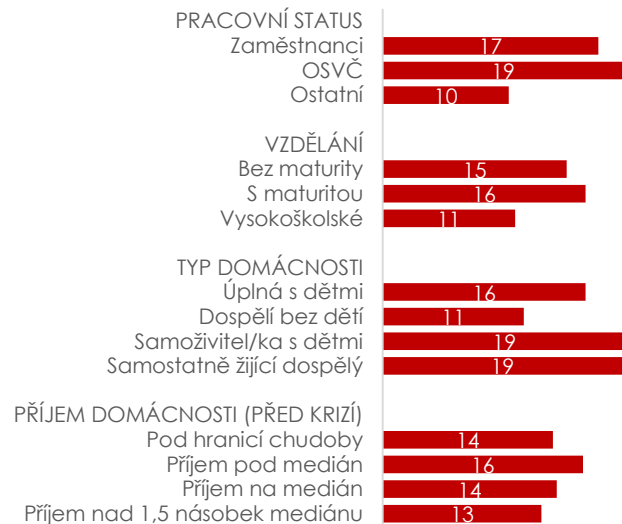
Zvažovaná řešení ekonomické situace domácnosti

Okolo 40 % domácností zvažuje v rámci řešení současné situace výrazné omezení výdajů za spotřební zboží (oblečení, vybavení domácnosti) a 29 % zvažuje omezení výdajů za potraviny. Domácnosti dále zvažují: půjčky od známých (8 %), prodej majetku (4 %), půjčky poskytovatelů (4 %) a hledání levnějšího bytu (2 %). Celkem alespoň jedno z těchto radikálnějších řešení zvažuje 14 % domácností. Jejich zastoupení je přitom srovnatelné mezi různými typy domácností. Poněkud častěji tuto možnost zvažují OSVČ, domácnosti samoživitelů a samostatně žijící (19 %) – tedy domácnosti, které nejčastěji postihl výpadek příjmů či mají příjem pouze jeden.

Zvažujete některá z těchto opatření, abyste vyřešil/a svou současnou finanční situaci?

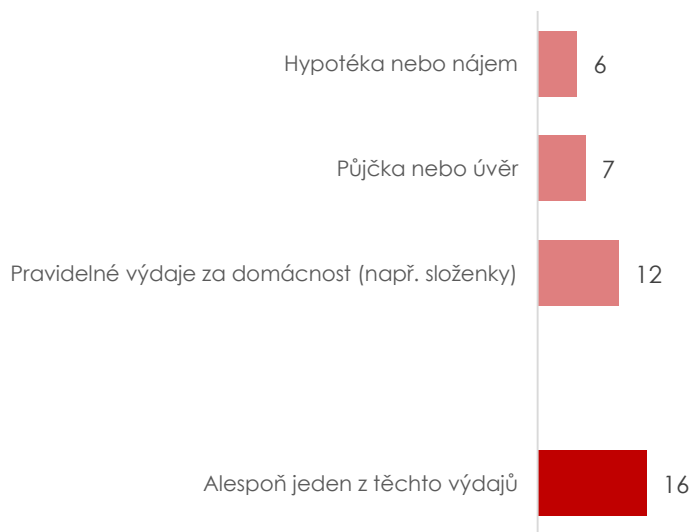
Zvažuje půjčku, prodej majetku či hledání levnějšího bytu

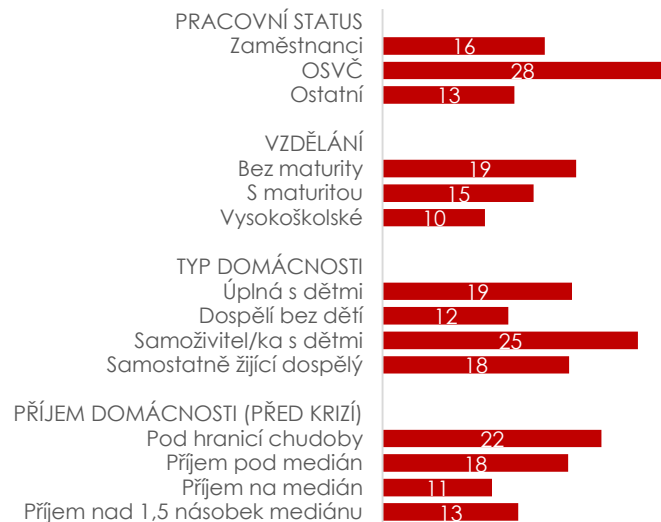
Aktuální problémy splácat závazky

Některé domácnosti mají již aktuálně problémy se splácením dlouhodobých závazků – 6 % s hypotékou či nájmem, 7 % s jinou půjčkou či úvěrem a 12 % s pravidelnými výdaji domácností. Alespoň jeden z těchto problémů má šestina domácností. Nemusí se jednat jen o důsledek krize. Nicméně se ukazuje, že výrazně častěji mají tyto problémy ty domácnosti, které v důsledku epidemie a souvisejících opatření buď ztratily práci nebo se jim výrazněji redukoval výdělek – tedy například OSVČ (28 % z nich) a samoživitelky s dětmi (přibližně čtvrtina).

Má aktuálně vaše domácnost problém se splácením následujících výdajů?

Mají problém se splácením některého závazku (hypotéka / nájem, půjčka / úvěr, pravidelné výdaje)

Distanční vzdělávání očima rodičů

tato část výzkumu vznikla ve spolupráci s organizací Člověk v tísni

The logo for PAQR RESEARCH is positioned in the bottom right corner. It features the letters 'PAQR' in a bold, sans-serif font. The 'P' is dark blue, while the 'A', 'Q', and 'R' are yellow. Below the letters, the word 'RESEARCH' is written in a smaller, yellow, all-caps sans-serif font. The logo is set against a background of stylized, grey, mountain-like peaks.

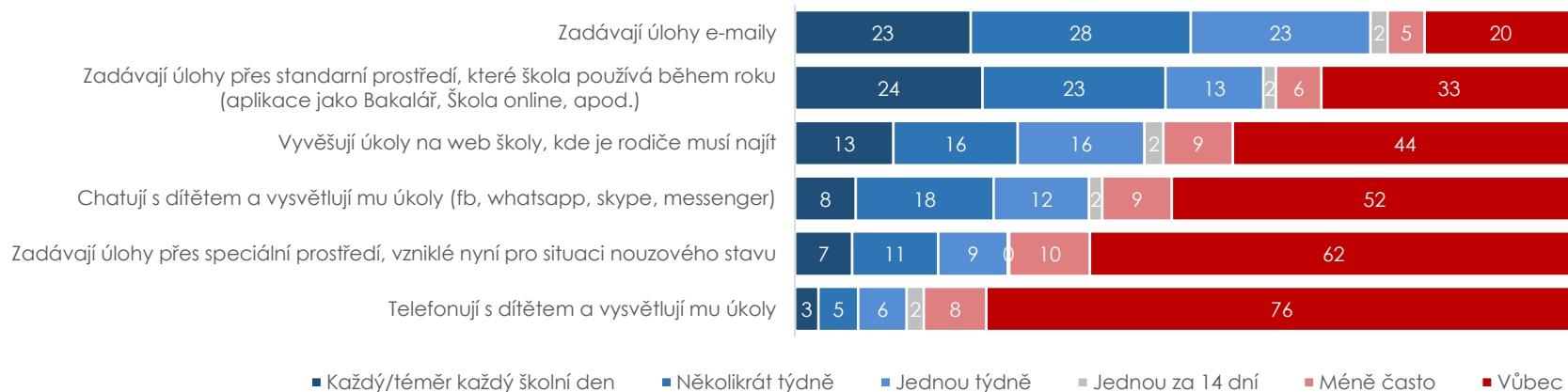
PAQR
RESEARCH

Formy zadávání úkolů dětem

Uzavření škol přináší nové výzvy i pro rodiny dětí na základních a středních školách. V rámci výzkumu jsme se vzorku přibližně 500 rodičů a dalších dospělých / vychovávajících členů s dětmi na ZŠ a SŠ (dále rodiče) zeptali na reflexi distanční výuky. V rámci rodiny jsme se dotazovali na nejmladší dítě – rodiče tak ve 265 případech referovali o dítěti na prvním stupni ZŠ, ve 175 případech o dítěti na druhém stupni a v 97 případech o středoškolákovi / středoškolačce.

První otázka se týkala forem, kterými škola a učitelé dítěti zadávají úkoly a s dětmi komunikují. Využívání těchto forem se podle zkušeností rodičů výrazně liší – nejvyužívanější jsou emaily (alespoň jednou týdně tak dostávají úkoly ¼ dětí) a zadávání přes standardní prostředí využívané i během roku jako je např. Bakalář (60 % alespoň jednou týdně). Ve zbytku případů se postupy školy výrazně liší – například 14 % rodičů uvedlo, že učitel si s dítětem telefonuje, aby mu něco vysvětlil (alespoň jednou týdně), okolo 40 % referenčních dětí/žáků používá podle rodičů alespoň jednou týdně ke komunikaci s učitelem nějakou formu chatu. Tyto informace reflektují zkušenosti rodičů – zkušenosti učitelů budou zjišťovat jiné výzkumy (ČŠI).

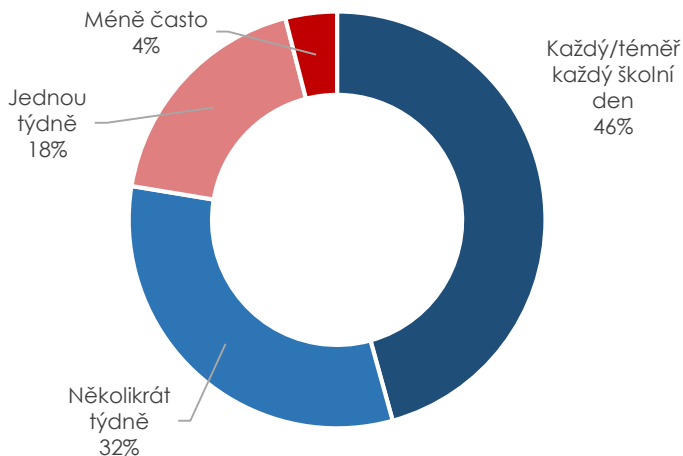
Učitelé a školy využívají různých způsobů, jak v době uzavření škol kvůli epidemii koronaviru, zadávat dětem úkoly. Zadávají učitelé dítěti ve vaší domácnosti úkoly a práce následujícími způsoby?

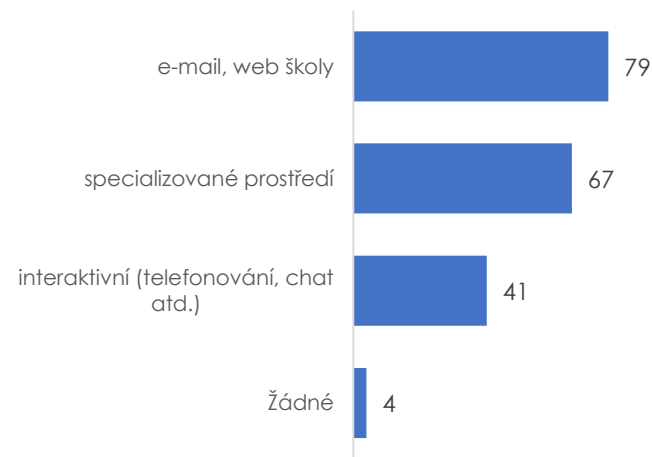
Celková frekvence a způsob komunikace

Z uvedených forem komunikace a jejich frekvence lze vyvodit, že intenzita komunikace různých škol a učitelů se poměrně výrazně liší. Zhruba polovina dětí (46 %) zadávají učitelé úkoly a studium každý či skoro každý den. Ve 28 % případů ale probíhá zadávání úkolů a domácího studia podle rodičů pouze jednou týdně či méně často (tedy s malou frekvencí). Zhruba 80 % dětí dostává zadání emailem nebo na webu školy, dvě třetiny přes specializované prostředí (univerzální či nové vytvořené) a ve 41 % případů rodiče uvedli, že učitel s dítětem interaktivně komunikuje – a to buď telefonicky či chatem.

Jak často učitel/škola dítěti zadává úkoly a studium (jakoukoli metodou)

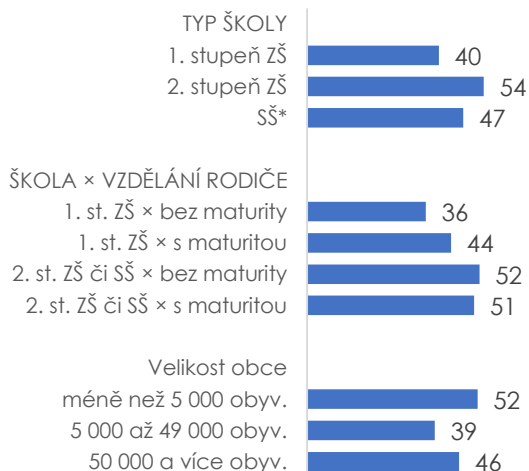
Typy metod využívané alespoň 1× týdně (%)

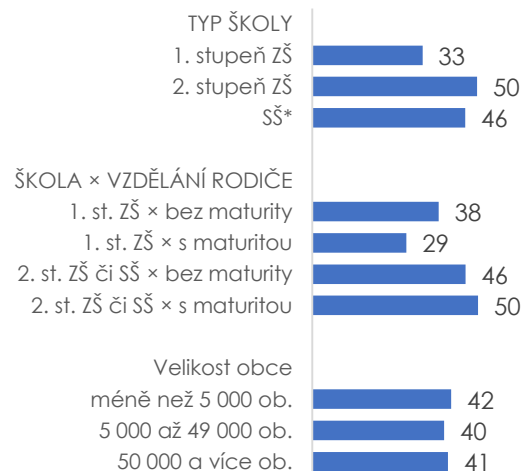
Frekvence komunikace podle typů škol a obcí

Intenzita zadávání úkolů a samostudia je významně silnější na druhém stupni základních škol a na středních školách. To je primárně způsobeno tím, že dítě má více učitelů – jejich koordinace na optimálním vytížení žáků tak může být další výzvou distanční výuky. Komunikace je mírně intenzivnější v menších obcích (nejvíce do 2000 obyvatel). To lze mimo jiné přisuzovat tomu, že v malých obcích jsou tzv. malotřídky s méně studenty kombinovanými napříč ročníky, které v některých případech mohou být na distanční výuku lépe připraveny, protože pracují systémem skupin a zadávání úkolů již v běžném provozu.

Škola komunikuje s dítětem / rodinou každý či skoro každý den (jakkoli)

Učitel využívá přímou komunikaci (volání, chat)

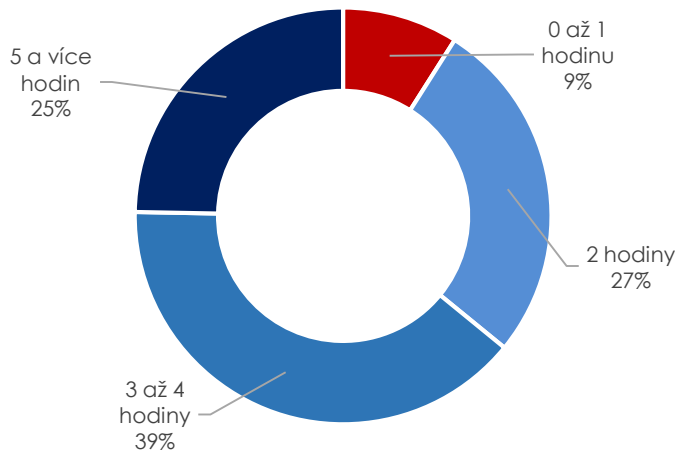
Zdroj: Život během pandemie, Vlna 2, N=536 (jen rodiče a vychovávající členové s dětmi na ZŠ a SŠ)

*počet respondentů v dané kategorii <100

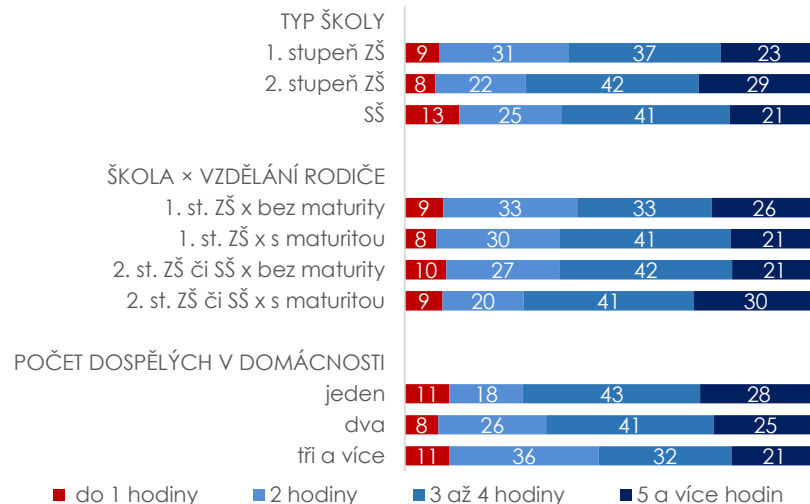
Kolik hodin denně dítě stráví s úkoly a učením

Podle rodičů tráví jejich děti zadaným samostudiem a souvisejícími úkoly v průměru necelé 3,5 hodiny denně. V intenzitě (samo)studia je ale poměrně velký rozptyl. Necelá desetina dětí podle rodičů tráví úkoly a studiem do hodiny denně, čtvrtina naopak 5 a více hodin. Děti, které s úkoly a studiem v distanční výuce tráví málo času jsou mírně častěji na středních školách – může se jednat o učňovské školství s vyšším poměrem praktické výuky. V rámci druhých stupňů ZŠ a středních škol je mírně vyšší intenzita samostudia dětí z rodin s vyšším vzděláním.

Kolik hodin denně dítě stráví vypracováváním úkolů a učením se

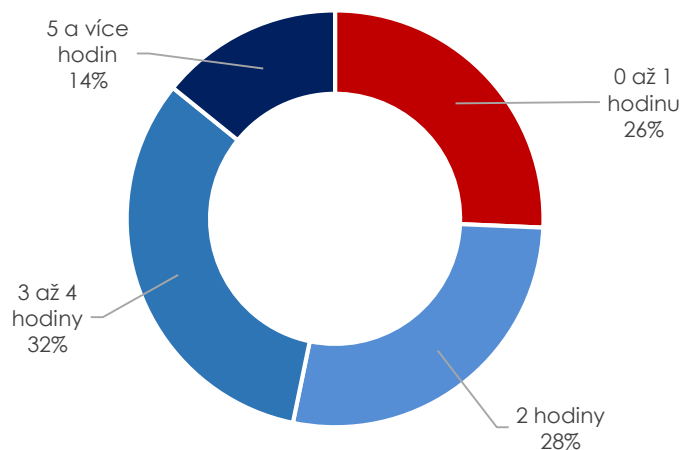
Kolik hodin denně stráví s úkoly a studiem – dle typu školy a domácnosti

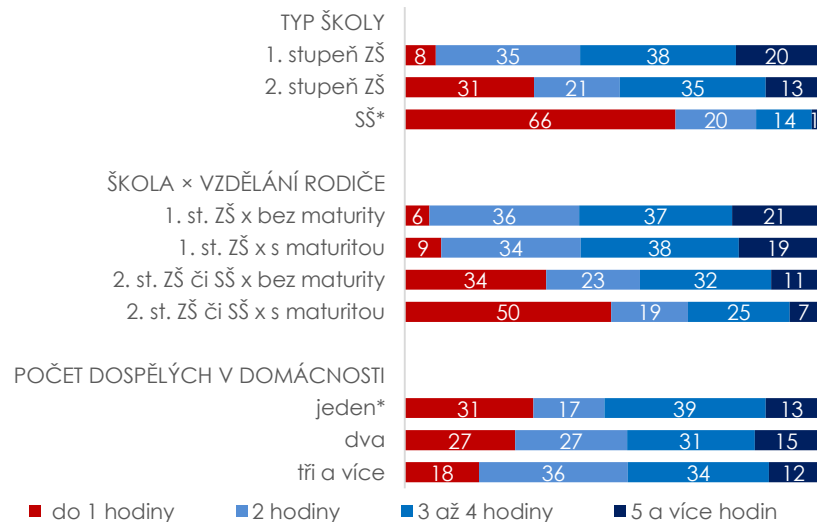
Kolik hodin se denně rodiče učí s dětmi

Mezi rodiči existují velké rozdíly v tom, kolik času stráví výukou dítěte, pomoci s úkoly a společným vypracováváním úkolů. V průměru rodiče říkají, že těmito činnostmi tráví 2,5 hodiny denně. Domácnosti se v tom ale výrazně liší. Ve čtvrtině se s dítětem podle vlastních slov učí do 1 hodiny denně. Ve 14 % se s dítětem učí 5 i více hodin denně. Čísla jsou celkově relativně vysoká i proto, že polovina našich „referenčních dětí“ je na 1. stupni ZŠ. Zde se rodiny učí s dětmi v průměru přes 3 hodiny denně. Překvapivé se zdá zjištění, že v rámci 2. stupňů ZŠ a SŠ se s dětmi více učí rodiče bez maturity. To může být mimo jiné dáno tím, že je pro ně ve vyšších stupních vzdělávání obtížnější pomáhat dítěti se složitějšími úlohami a stráví tím více času. Děti z méně vzdělaných rodin navíc mají v českém vzdělávání výrazně menší úspěšnost a tuto asistenci častěji potřebují.

Kolik hodin denně se vy či někdo další v domácnosti učí s dítětem

Kolik hodin se učí s dětmi – podle typu školy a domácnosti

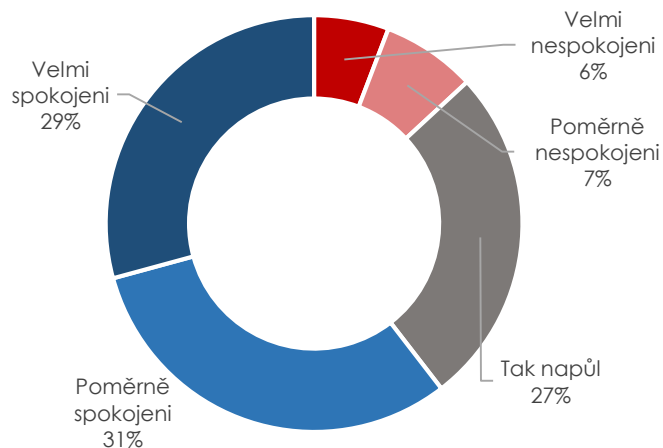

Zdroj: Život během pandemie, Vlna 2, N=536 (jen rodiče a vychovávající členové s dětmi na ZŠ a SŠ)
 *počet respondentů v dané kategorii <100

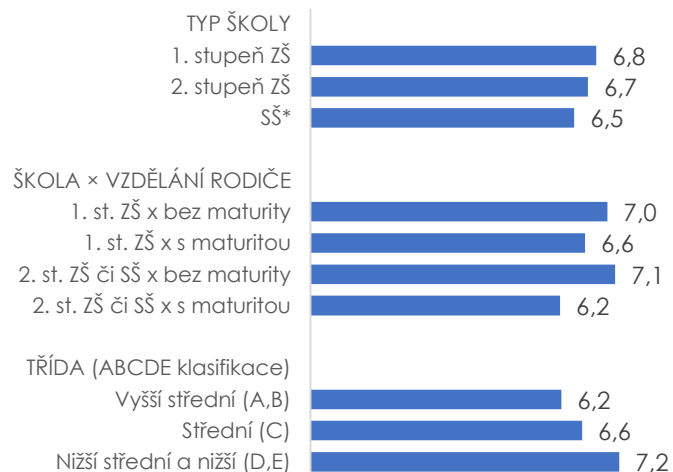
Spokojenost s postupem školy

Přes relativně dlouhý čas strávený studiem s dětmi je většina rodičů s postupem škol v distanční výuce velmi či poměrně spokojena. Za nespokojené (známky 0-3 na desetibodové škále) lze označit zhruba 13 % rodičů a 27 % oslovených rodičů má smíšené pocity (známky 4-6). Ve srovnání skupin rodičů se projevuje jev známý z dalších vzdělávacích výzkumů – kritičtější ke vzdělávání jsou rodiče s vyšším vzděláním. V případě dětí na druhém stupni ZŠ a na středních školách je tento rozdíl ve spokojenosti významný.

Nakolik jste spokojeni se současným přístupem školy vašich dětí k výuce

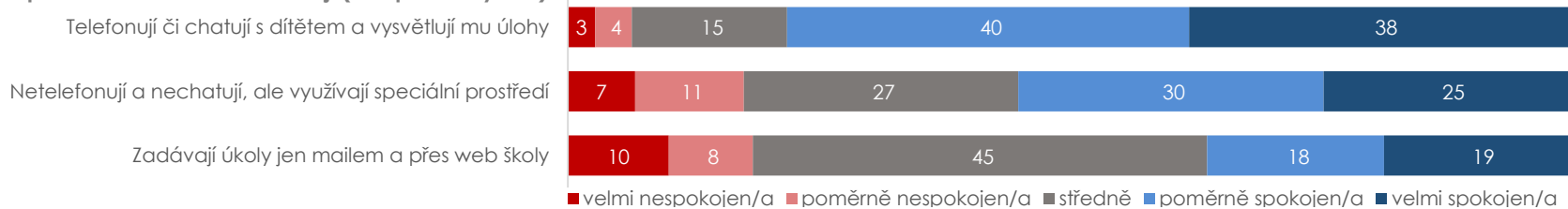
Spokojenost rodičů s přístupem školy – průměrná známka 0 (velmi nespokojen) až 10 (zcela spokojen)

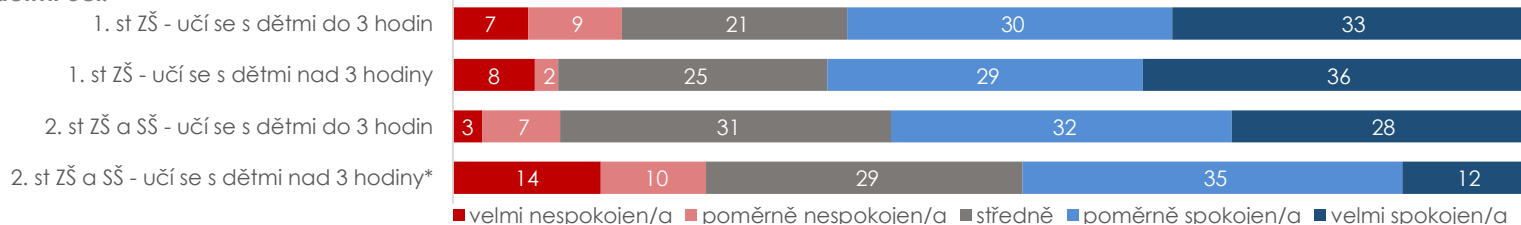
Jak souvisí spokojenost rodičů s komunikací školy a s tím, nakolik se učí s dětmi

Podrobnější analýza ukazuje, že výrazně spokojenější s přístupem školy k distanční výuce jsou rodiče dětí, s kterými si učitelé alespoň 1x týdně telefonují či chatují, aby jim vysvětlili úkoly. Spokojeno (známky 7-10 na desetibodové škále) je 78 % z nich a velmi spokojeno (známky 9-10) 38 %. Rodiče dětí, kterým škola pouze zadává úkoly emailem či přes školní web, jsou spokojeni jen ve 37 % případů a velmi spokojeni jen v 19 %. Vztah s typem komunikace existuje i v rámci jednotlivých stupňů škol. V rámci prvních stupňů ZŠ spokojenost rodičů nesouvisí s tím, jak moc času věnují plnění úkolů s dětmi. Data ale naznačují, že v rámci druhých stupňů ZŠ a SŠ jsou častěji nespokojeni rodiče, kteří se s dětmi musí učit 3 a více hodin denně. Jejich vyšší aktivita může být reakcí na pocíťovanou nedostatečnost práce školy, nebo se jedná o rodiče, kteří mají problémy dětem s úkoly ve vyšších ročnících poradit a tráví tím tedy více času. Díky menším vzorkům je však toto zjištění na hranici statistické významnosti.

Jakým způsobem učitelé komunikují (alespoň 1x týdně):

Nakolik s rodiče s dětmi učí:

Kontakt

Autoři:

Daniel Prokop – daniel.prokop@paqresearch.cz

Lucie Hrubá – lucie.hrubya@paqresearch.cz

Michal Kunc – michal.kunc@paqresearch.cz

<https://www.paqresearch.cz>

Společnosti, které se podílejí na projektu *Život během pandemie*:

